

บริการขนส่งทางท่อ (Pipeline Transport)

1. สถานการณ์ภาพรวม

1.1 แนวโน้มและทิศทางการพัฒนาของบริการขนส่งทางท่อ

วารสาร Oil&Gas ของสหรัฐอเมริกา¹ ได้ให้ข้อมูลว่าในปี 2561 มีโครงการก่อสร้างท่อเพื่อใช้ในการขนส่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติที่แล้วเสร็จเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วสองเท่า โดยในต้นปี 2560 ผู้ประกอบการหลายรายได้ออกมาประกาศถึงโครงการสร้างและขยายท่อสำหรับขนส่งน้ำมัน น้ำมันดิบ และก๊าซธรรมชาติทั่วโลกอีกประมาณ 33,600 ไมล์ใน 10 ปีข้างหน้า ถึงแม้ว่าโครงการสร้างท่อขนส่งในประเทศแถบตะวันออกกลางลดลง แต่ในทวีปอเมริกา ยุโรป เอเชียแปซิฟิก และแอฟริกายังมีการเพิ่มขึ้นของการสร้างท่ออย่างต่อเนื่อง (Figure 1) โดย Energy Information Administration หรือ EIA ของสหรัฐอเมริกาได้คาดการณ์ว่าการบริโภคเชื้อเพลิงเหลว (liquid fuels) ทั่วโลกจะเพิ่มขึ้น 18.9% ในปี 2583 โดยคำนวณจากข้อมูลปี 2558

ความต้องการในการบริโภคเชื้อเพลิงจะมีมากในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกของ The Organisation for Economic Co-operation and Development หรือ OECD โดยประเทศเหล่านี้มีตัวเลขการเติบโตของการบริโภคอยู่ที่ 1.3% ต่อปีซึ่งแตกต่างจากความต้องการในประเทศสมาชิก OECD ที่ลดลง 3% จากการเปรียบเทียบในช่วงเวลาเดียวกัน โดยเอเชียเป็นภูมิภาคที่มีการเติบโตของความต้องการบริโภคน้ำมันและก๊าซธรรมชาติมากที่สุดถึง 80% ของการขยายตัวการบริโภคเชื้อเพลิงทั้งหมดทั่วโลก เนื่องจากจีนและอินเดียมีการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม และระบบขนส่งอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ มีการคาดการณ์ว่าการบริโภคเชื้อเพลิงในปี 2583 ในระบบขนส่งของจีนและอินเดียจะเติบโตประมาณ 36% และ 142%² ตามลำดับ

1.2 สถานะตลาดและแนวโน้มการแข่งขันภายในประเทศ

ธุรกิจขนส่งทางท่อในประเทศไทย ปัจจุบันมีลักษณะเป็นการผูกขาดโดยบริษัทใหญ่คือ บริษัท ขนส่งน้ำมันทางท่อ จำกัด และ บริษัท ท่อส่งปิโตรเลียมไทย จำกัด เป็นต้น ทั้งนี้การแข่งขันโดยเอกชนรายอื่นเป็นไปได้ยากเนื่องจากลักษณะของธุรกิจเป็นธุรกิจที่ใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การขออนุญาตประกอบกิจการ รัฐจึงมีมาตรการควบคุมและการพิจารณาอนุญาตที่ค่อนข้างเข้มงวด ซึ่งทั้งสองบริษัทข้างต้นจัดตั้งขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรี มีรัฐเป็นผู้กำกับดูแลอย่างใกล้ชิดในการออกกฎหมายเพื่อควบคุมการดำเนินการและความปลอดภัยของการประกอบกิจการ

¹ OIL&GAS Journal, "Near-term pipeline plans nearly double, future slows", คำนวณวันที่ 7 มิถุนายน 61., จากเว็บไซต์ <https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/KSMEAnalysis/Documents/ThaiAutomotive4.pdf>, <https://www.oji.com/articles/print/volume-116/issue-2/special-report-worldwide-pipeline-construction/near-term-pipeline-plans-nearly-double-future-slows.html>

² U.S. Energy Information Administration (EIA)

Figure 1 : Pipeline construction in 2018

PIPELINE CONSTRUCTION IN 2018 ¹					Table 1
Area	4-10 in.	12-20 in.	22-30 in.	32+ in.	Total
	Miles				
GAS PIPELINES					
US	30	70	212	2,512	2,824
Canada	0	0	0	0	0
Latin America	0	0	0	879	879
Asia-Pacific ²	0	848	652	3,658	5,158
Europe ³	0	111	0	1,141	1,252
Middle East	0	0	16	1,321	1,337
Africa	0	0	465	21	486
Total gas	30	1,029	1,345	9,532	11,936
CRUDE PIPELINES					
US	34	151	220	0	405
Canada	0	0	0	0	0
Latin America	0	136	0	0	136
Asia-Pacific ²	0	0	0	0	0
Europe ³	0	0	0	0	0
Middle East	0	0	0	0	0
Africa	0	0	0	0	0
Total product	34	287	220	0	541
PRODUCT PIPELINES					
US	34	151	220	0	405
Canada	0	0	0	0	0
Latin America	0	136	0	0	136
Asia-Pacific ²	0	0	0	0	0
Europe ³	0	0	0	0	0
Middle East	0	0	0	0	0
Africa	0	0	0	0	0
Total product	34	287	220	0	541
WORLD TOTALS					
Gas	30	1,029	1,345	9,532	11,936
Crude	65	188	1,570	357	2,180
Product	34	287	220	0	541
Total	129	1,504	3,135	9,889	14,657

¹Projects planned to be completed in 2018. ²Regions east of the Ural Mountains and south of the Caucasus Mountains, excluding the Middle East. ³Regions west of the Ural Mountains and north of the Caucasus Mountains.

2. ลักษณะธุรกิจ

2.1 กิจกรรมสาขาบริการขนส่งทางท่อ

การค้าบริการในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการเจริญเติบโตค่อนข้างมาก ทั้งในเรื่องมูลค่าตลาด จำนวนผู้ประกอบการ และประเภทของธุรกิจ ในแต่ละสาขาบริการได้มีการแตกกิจกรรมย่อยออกไปอีกหลากหลายมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในการเจรจาเพื่อเปิดตลาดการค้าบริการระหว่างกันจำเป็นต้องมีความชัดเจนในสาขาบริการต่างๆ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในระหว่างประเทศสมาชิก องค์การการค้าโลก (WTO) จึงได้กำหนดสาขาบริการโดยแบ่งเป็น 12 สาขา ซึ่งในแต่ละสาขายังจำแนกออกเป็นสาขาย่อยหรือกิจกรรมต่างๆ ลงไปอีก โดยให้สอดคล้องกับที่ United Nation (U.N.) กำหนดตาม Provisional Central Product Classification (CPC)³ ในส่วนของสาขาบริการขนส่งทางท่อนั้น ได้จำแนกกิจกรรมย่อยไว้ ดังต่อไปนี้

³ ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการปรับปรุงรายการให้ครอบคลุมสาขา/กิจกรรมย่อยให้มากขึ้น

ตารางที่ 1 กิจกรรมภายใต้สาขาบริการขนส่งทางท่อ
จำแนกตาม CPC Provisional ของ UN และ W120 ของ WTO ⁴

กิจกรรม	รหัส CPC	คำอธิบาย
Pipeline Transport (CPC 713)	7131 Transportation of fuels 7139 Transportation of other goods	บริการขนส่งทางท่อ เป็นบริการขนส่งของเหลว เช่น ก๊าซธรรมชาติ ปิโตรเลียม น้ำมัน และอาจรวมถึงของเหลวชนิดอื่นๆ เช่น น้ำ เป็นต้น

2.2 ลักษณะธุรกิจ/การให้บริการ

ตารางที่ 2

รูปแบบการให้บริการขนส่งทางท่อ (Mode of Supply)

รูปแบบการค่าบริการ	ตัวอย่าง
Mode 1: การให้บริการข้ามพรมแดน (Cross-border Supply) ผู้ให้บริการและผู้รับบริการอยู่คนละประเทศ โดยให้บริการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	เช่น กรณีวิศวกรจากบริษัทในออสเตรเลีย ให้บริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยี หรือออกแบบระบบที่นำมาให้กับการขนส่งทางท่อให้กับบริษัทที่อยู่ในประเทศไทย ผ่านทางออนไลน์ โทรศัพท์ หรือ อีเมล เป็นต้น
Mode 2: การเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศ (Consumption Abroad) ผู้บริโภคเดินทางจากประเทศหนึ่งเข้าไปใช้บริการในประเทศที่ตั้งของผู้ให้บริการ	เช่น กรณีบริษัทน้ำมันไทยไปใช้บริการขนส่งน้ำมันทางท่อที่ตั้งอยู่ในประเทศออสเตรเลีย หรือกรณีบริษัทน้ำมันต่างชาติมาใช้บริการขนส่งน้ำมันทางท่อในประเทศไทย
Mode 3: การตั้งกิจการในต่างประเทศ (Commercial Presence) ผู้ให้บริการจากประเทศหนึ่งเข้าไปลงทุนจัดตั้งธุรกิจรูปแบบต่างๆในประเทศผู้ให้บริการ	เช่น กรณีผู้ประกอบการไทยเข้าไปลงทุนเปิดกิจการขนส่งทางท่อในประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น
Mode 4: การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (Movement of Natural Persons) บุคคลธรรมดาจากประเทศหนึ่งเข้าไปทำงาน หรือให้บริการในอีกประเทศหนึ่ง แต่ไม่ใช่แรงงาน	เช่น กรณีวิศวกรจากออสเตรเลีย เดินทางเข้ามาให้บริการตรวจสอบความปลอดภัย และเทคโนโลยีของการขนส่งทางท่อในไทย หรือวิศวกรชาวไทยจากบริษัทขนส่งน้ำมันทางท่อ เดินทางเข้าไปทำงานในศูนย์ซ่อมบำรุงของบริษัทดังกล่าวในออสเตรเลีย เป็นต้น

2.3 ภาพรวมธุรกิจบริการขนส่งทางท่อ

การขนส่งทางท่อเป็นการขนส่งที่มีลักษณะเฉพาะเนื่องจากสินค้าที่ขนส่งต้องอยู่ในรูปของเหลวบริเวณที่ท่อผ่านจะต้องมีความชันไม่มากเกินไป เพื่อให้ของเหลวที่ไหลผ่านท่อไม่ไหลย้อนกลับและไม่มีการขนส่งเทียวกลับ สินค้าที่นิยมขนส่งทางท่อ ได้แก่ น้ำมันดิบ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม และก๊าซธรรมชาติ ระบบขนส่งประเภทนี้สามารถแก้ปัญหาการขนส่งที่ต้องพึ่งพา รถขนส่งน้ำมัน หรือขนส่งทางรถไฟ โดยจะส่งไปยังเป้าหมายโดยตรง ซึ่งจะช่วยลดต้นทุน ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และมีความปลอดภัยในการขนส่งมากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถกำหนดระยะเวลาในการขนส่งได้อย่างชัดเจน เนื่องจากการขนส่งทางท่อไม่มีอุปสรรคการขนส่งระหว่างทาง เช่น ปัญหาการจราจร หรืออุบัติเหตุ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถขนส่งสินค้าไปยังพื้นที่ที่ถนน หรือการขนส่งทางบกไม่สามารถกระทำได้

⁴ องค์การการค้าโลก ได้จัดทำเอกสาร MTN.GNS/W/120 โดยจำแนกบริการออกเป็น 12 สาขา ซึ่งเอกสารนี้จำแนกประเภทบริการโดยอิงกับ Central Product Classification (CPC) ของสหประชาชาติ และในการเจรจา FTA ของไทยจะใช้การจำแนกประเภทบริการตาม WTO เป็นแนวทาง

อย่างไรก็ตามธุรกิจบริการขนส่งทางท่อเป็นธุรกิจที่ต้องลงทุนสูงในขั้นตอนของการจัดตั้งธุรกิจ และสร้างระบบขนส่ง การขนส่งระยะยาวผ่านหลายพื้นที่ ในกรณีที่เป็นที่ดินของเอกชน หรือผ่านชุมชนอาจต้องพิจารณาจ่ายค่าทดแทนหรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนในการก่อสร้างและขนส่ง เป็นต้น ในรายงานคำขอรับการส่งเสริมการลงทุนใน เดือนมกราคมถึงธันวาคม 2559 ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอ ไอ) ได้ให้ข้อมูลว่ามีเงินลงทุนในธุรกิจขนส่งทางท่อประมาณ 122,600 ล้านบาท⁵ นอกจากนี้การตรวจสอบระบบความปลอดภัย รวมถึงสภาพของท่อขนส่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการรั่วไหลหรือแตกหักของท่อ ในกรณีที่เป็นของเหลวอันตราย อาจทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและทำให้เกิดอันตรายกับชุมชนรอบข้างได้

2.4 ตัวอย่างบริษัท

1. บริษัท ขนส่งน้ำมันทางท่อ จำกัด (Fuel Pipeline Transportation Limited : FPT)

ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2534 ตามมติคณะรัฐมนตรี โดยมี บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นแกนนำในการจัดตั้งบริษัทร่วมทุน เพื่อดำเนินการขนส่งน้ำมันทางท่อสายบางจาก-ดอนเมือง-บางปะอิน รวมถึงก่อสร้างคลังน้ำมันปลายทางด้วยทุนจดทะเบียนถึงปัจจุบัน 1,592 ล้านบาท มีบริษัทเข้าร่วมทุน ได้แก่ กลุ่มรัฐวิสาหกิจ กลุ่มบริษัทผู้ค้าน้ำมัน กลุ่มธนาคาร สถาบันการเงิน และกลุ่มอื่นๆ ตามลำดับ บริษัทฯ เริ่มเปิดให้บริการขนส่งน้ำมันอากาศยาน จากโรงกลั่นน้ำมันบางจากและคลังน้ำมันชองนนทบุรี มายังคลังน้ำมันดอนเมือง ในวันที่ 5 มกราคม 2537 และเริ่มเปิดให้บริการขนส่งน้ำมันภาคพื้นดินมายังคลังน้ำมันบางปะอิน เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2537 นอกจากนี้ เมื่อสนามบินสุวรรณภูมิ เริ่มเปิดให้บริการในปี 2549 บริษัทฯ เริ่มให้บริการขนส่งน้ำมันอากาศยาน เพื่อส่งมอบให้บริษัท เจพี-วัน แอสเซ็ท จำกัด ที่สถานีสูบน้ำมันมักกะสัน และเริ่มให้บริการรับจ้างบริหารจัดการ การขนส่งน้ำมันอากาศยานผ่านระบบท่อของบริษัท เจพี-วัน แอสเซ็ท จำกัด ไปยังคลังน้ำมันสุวรรณภูมิ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2549

ปัจจุบันบริษัทฯ ให้บริการขนส่งน้ำมันอากาศยานและน้ำมันภาคพื้นดินผ่านระบบท่อสูงถึง 4,000 ล้านลิตรต่อปี โดยผู้ใช้บริการเป็นบริษัทผู้จำหน่ายน้ำมันชั้นนำของประเทศ อาทิเช่น บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท เชฟรอน (ไทย) จำกัด และบริษัท เชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด เป็นต้น และส่งมอบน้ำมันให้กับบริษัท บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เพื่อเติมให้กับอากาศยานที่ท่าอากาศยานดอนเมืองและสุวรรณภูมิสูงถึง 1,700 ล้านลิตรต่อปี และ ส่งมอบน้ำมันภาคพื้นดินให้กับลูกค้ารับน้ำมันภาคพื้นดินที่คลังน้ำมันบางปะอินทางรถยนต์สูงถึง 900 ล้านลิตรต่อปี

นอกจากนี้ บริษัทฯ กำลังดำเนินการขยายท่อขนส่งน้ำมันไปยังภาคเหนือ โดยตั้งเป้าหมายเปิดใช้ในต้นปี 2562 จากคลังน้ำมันบางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา -ลำปาง รวมระยะทาง 569 กิโลเมตร แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ โครงการขยายระบบท่อระยะที่ 1 จากคลังน้ำมันคลังน้ำมันบางปะอินไปคลังพิจิตรระยะทาง 367 กิโลเมตร และโครงการขยายระบบท่อระยะที่ 2 จากสถานีเพิ่มแรงดันและแยกระบบท่อกำแพงเพชร ไปยังคลังน้ำมันนครลำปาง ระยะทาง 202 กิโลเมตร รวมมูลค่าลงทุน 7 พันล้านบาท โดยขณะนี้ในส่วนของการก่อสร้างคลังน้ำมันที่ จ.พิจิตรมีความคืบหน้าเร็วกว่าสัญญา และคลังน้ำมันที่ จ.ลำปาง อยู่ในช่วงปรับภูมิทัศน์ ซึ่งการวางแผนท่อขนส่งน้ำมันได้ว่าจ้างบริษัท สเตรกา จำกัด (มหาชน) ที่มีความเชี่ยวชาญและเทคโนโลยี โดยมีการก่อสร้างด้วยรูปแบบการขุด

⁵ Industrial review ภาวะอุตสาหกรรม ประจำเดือนมกราคม., ค้นหาววันที่ 6 กรกฎาคม 61., จากเว็บไซต์

เปิดหน้าดิน (Open Cut) และการขุดเจาะแบบไม่เปิดหน้าดิน (Horizontal Directional Drilling :HDD) มาดำเนินการ⁶

2. บริษัท ท่อส่งปิโตรเลียมไทย จำกัด (THAPPLINE)

จัดตั้งเมื่อ 5 มิถุนายน 2533 โดยคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ก่อสร้างระบบขนส่งน้ำมันทางท่อจากศรีราชาไปยัง สระบุรี และมอบหมายให้การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันคือบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จัดตั้งบริษัทร่วมทุนเพื่อดำเนินงาน โดยระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติของ ปตท. ประกอบด้วยระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติบนบก และระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติในทะเล โดยระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติของ ปตท. จะต่อเชื่อมแหล่งก๊าซธรรมชาติต่างๆ ในอ่าวไทย สถานีแอลเอ็นจี และท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานา เขตากูนและซอติกา สหภาพเมียนมาร์ ที่ชายแดนไทย-สหภาพเมียนมาร์ เข้ากับผู้ผลิตไฟฟ้า โรงแยกก๊าซธรรมชาติและลูกค้า

อุตสาหกรรมภายในระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติของ ปตท. ยังประกอบด้วย หน่วยควบคุมจุดกลั่นตัวของก๊าซธรรมชาติ (Dew Point Control Unit) และอุปกรณ์รวมก๊าซธรรมชาติ (Header) ซึ่งเป็นกระบวนการเพื่อควบคุมคุณภาพก๊าซธรรมชาติจากแหล่งต่างๆ ในอ่าวไทยให้มีค่าความร้อนคงที่เป็นหนึ่งเดียวและมีคุณภาพเดียวกันทั้งระบบ⁷

ในการดำเนินงาน ปตท. ได้ควบคุมและบริหารงานระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ โดยการแบ่งความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายปฏิบัติการระบบส่งก๊าซธรรมชาติตะวันตก ฝ่ายปฏิบัติการระบบส่งก๊าซธรรมชาติตะวันออก และฝ่ายปฏิบัติการระบบส่งก๊าซธรรมชาติในทะเล เพื่อทำหน้าที่ในการดูแลส่วนปฏิบัติการระบบส่งก๊าซธรรมชาติทั้งบนบกและในทะเล โดยมีควบคุมหลักอยู่ที่ศูนย์ปฏิบัติการชลบุรี

โดยศูนย์ปฏิบัติการชลบุรี เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ควบคุมและวางแผนปฏิบัติการรับ-ส่งก๊าซธรรมชาติ จากผู้ผลิตสู่ลูกค้าตลอดแนวท่อทั้งหมดทั่วประเทศ สนับสนุนงานวิศวกรรมระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ บำรุงรักษา ระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ดูแลควบคุมความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ และดูแลสถานีควบคุมความดันและวัดปริมาตรก๊าซธรรมชาติ รวมถึง ป้องกันและระงับเหตุฉุกเฉินของระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ โดยใช้ระบบควบคุมอัตโนมัติ (SCADA) ผ่านระบบสื่อสาร อาทิ ระบบไมโครเวฟ เคเบิลใยแก้วนำแสง หรือระบบดาวเทียม เป็นต้น

3 หน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานและกฎหมายที่กำกับดูแลสาขาบริการขนส่งทางท่อ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ มีดังต่อไปนี้

1. กรมธุรกิจพลังงาน

1.1 กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแจ้ง การอนุญาต และอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2556 ข้อ 4 กำหนดให้ ระบบการขนส่งน้ำมันทางท่อ ระบบการขนส่งก๊าซปิโตรเลียมเหลวทางท่อ และระบบการขนส่งก๊าซปิโตรเลียมเหลวทางท่อเป็นกิจการควบคุมประเภทที่ 3⁸

⁶ บริษัท ขนส่งน้ำมันทางท่อ จำกัด ., คำนวณวันที่ 7 มิถุนายน 61., จากเว็บไซต์ <http://www.fpt.co.th/th/NFPT/news/detail.php?id=39>

⁷ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ., คำนวณวันที่ 7 มิถุนายน 61., จากเว็บไซต์ <http://www.pttplc.com/th/about/business/ptt-owned-business/gas-unit/pages/transmission-pipeline.aspx>

⁸ กิจการที่ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตก่อนจึงจะประกอบกิจการได้ เช่น ถังขนส่งน้ำมัน คลังน้ำมัน หรือ สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว ประเภทโรงบรรจุ เป็นต้น

1.2 พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 กำหนดให้กิจการควบคุมประเภทที่ 3 ได้รับอนุญาตก่อนจึงจะประกอบกิจการได้ตามมาตรา 17 ในส่วนนี้หมายความว่า ถึงแม้การจัดตั้งธุรกิจและการประกอบกิจการจะถูกต้อง ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในกฎหมายแล้ว จะต้องได้รับการพิจารณาอนุญาตก่อนจึงจะสามารถประกอบกิจการได้ (considered as domestic regulations หรือเป็นการใช้กฎระเบียบภายในประเทศ)

มาตรา ๔ กำหนดให้อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจในการอนุญาตและกำหนดเพิ่มเติมให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้เอกชนรายใดเป็นผู้รับสัมปทานในการจัดให้มีคลังน้ำมันเชื้อเพลิงหรือระบบการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อตามหมวดนี้ก็ได้ในมาตรา ๔๓ และ ๔๔ ของพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ นอกจากนี้ยังให้อำนาจรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดแนวทางหรือลักษณะการดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ในเรื่องของการขนส่งไว้ในมาตรา ๗

1.3 ประกาศกรมธุรกิจพลังงานเรื่อง กำหนดสถานที่แจ้งการประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 2 สถานที่ยื่น แบบคำขอ และแบบใบอนุญาตของการประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 3 พ.ศ. 2556 กำหนดเงื่อนไขในการประกอบกิจการขนส่งน้ำมันทางท่อกรมธุรกิจพลังงานได้ระบุไว้ในคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการระบบการขนส่งน้ำมันทางท่อ (แบบ ธพ.น.1ท) คำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการระบบการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อ (แบบ ธพ.ช.1ท) และคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการระบบการขนส่งก๊าซปิโตรเลียมเหลวทางท่อ (แบบ ธพ.ก.1ท) โดยทั้งสามกิจการกำหนดให้ผู้ขอรับอนุญาตในกรณีเป็นบุคคลธรรมดาจะต้องมีสัญชาติไทย หรือในกรณีนิติบุคคลจะต้องเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนเป็นถูกต้องตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลาง ว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัท พ.ศ. 2554 (โดยการจดทะเบียนนิติบุคคลตามกฎหมายดังกล่าว จะมีผลทำให้เป็นนิติบุคคลภายใต้กฎหมายไทย แต่ไม่ได้เป็นการระบุสัญชาติของนิติบุคคลนั้น หากคนต่างด้าวถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 50 จะถือว่าเป็นนิติบุคคลต่างด้าวตามมาตรา 4 ‘คนต่างด้าว’ พ.ร.บ.ประจักษ์ของของคนต่างด้าว)

1.4 กฎกระทรวงระบบการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อ พ.ศ. 2556 ข้อ 3 กำหนดให้ระบบการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อจะต้องได้รับความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือได้รับความเห็นชอบรายงานด้านสิ่งแวดล้อมจากกรมธุรกิจพลังงาน ข้อ 4 เจ้าของโครงการระบบการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อต้องจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพและผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากระบบการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อ โดยจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน แก้ไข ลด ติดตาม และตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ตามที่ระบุไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติหรือรายงานด้านสิ่งแวดล้อม

1.5 ประกาศกรมธุรกิจพลังงานเรื่อง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิจัดทำรายงาน และการออกใบรับรองให้เป็นผู้มีสิทธิจัดทำรายงาน ด้านสิ่งแวดล้อม และรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน แก้ไข ลด ติดตาม และตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระบบการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อ พ.ศ. 2557 ข้อ 4 ในเรื่องคุณสมบัติของผู้มีสิทธิจัดทำรายงาน คือ (1) เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย และให้คำปรึกษาทางวิชาการ หรือเป็นสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา หรือสถาบันวิจัย ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย

1.6 ประกาศกรมธุรกิจพลังงานเรื่อง คุณสมบัติและคุณสมบัติของวิศวกรทดสอบถึงเก็บและจ่ายก๊าซ ถึงขนส่งก๊าซ ระบบท่อ และอุปกรณ์ก๊าซธรรมชาติ พ.ศ. 2547 ข้อ 3 ที่ระบุให้วิศวกรทดสอบและตรวจสอบ หมายถึง นิติบุคคลที่มีคุณสมบัติ และคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม

ควบคุม ตามข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยการออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมประเภท
นิติบุคคล

2. สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (ดูแลเรื่องไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติ)

2.1 ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยการขอรับใบอนุญาตและการอนุญาต
การประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2551 ข้อ 4 ในเรื่องสัญชาติของผู้ประสงค์จะประกอบกิจการพลังงานโดยใน
กรณีบุคคลธรรมดาจะต้องมีสัญชาติไทย และในกรณีนิติบุคคลจะต้องเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทจำกัดตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือเป็นบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติ
บุคคลต่างประเทศซึ่งมีสำนักงานสาขาในประเทศไทยการจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ

3. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

3.1 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 4 กำหนดคำ
นิยาม ‘คนต่างด้าว’ ไว้ เพื่อประกอบการพิจารณาว่านิติบุคคลที่จดทะเบียนตามกฎหมายไทย มีสัญชาติไทยหรือ
ต่างด้าว โดยการพิจารณาจากสัดส่วนการถือหุ้น โดยตามมาตรา 8(3) ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจ ที่คน
ไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว โดยกิจการขนส่งทางท่อเป็นการธุรกิจ
บริการตามบัญชีสาม ที่ยังไม่มีกฎกระทรวงออกใบอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการนี้ได้

3.2 ระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลาง ว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและ
บริษัท พ.ศ.๒๕๕๔ และฉบับแก้ไข (ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) กำหนดหลักเกณฑ์
ในการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนไว้ในกรณี

(1) ประเภทบุคคลธรรมดา

- มีลักษณะเป็นกิจการที่มีเจ้าของเป็นบุคคลธรรมดา คนเดียวหรือหลายคน หรือห้าง
หุ้นส่วน สามัญ ประเภทไม่จดทะเบียน
- สัญชาติไทย

(2) ประเภทนิติบุคคล บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล

- ผู้ประกอบการธุรกิจต้องจดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

4. ข้อผูกพันการเปิดตลาดของไทยในเวทีต่างๆ ในสาขาบริการขนส่งทางท่อ

พันธกรณี	การค้าบริการ	
	ไทย	ประเทศคู่ภาคี
WTO	ไม่มี	N/A
ASEAN (AEC Blueprint) ภายใต้ข้อตกลง AFAS ชุดที่ 9	ไม่มี	Myanmar : ผูกพันการขนส่ง พลังงานทางท่อ (CPC 7131) ใน โหมด 1 2 และ 3
		Indonesia : ผูกพันการขนส่ง ปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติทาง ท่อ (CPC 7131) ในโหมด 1 2 และ 3 โดยมีเงื่อนไขจะต้องจัดตั้ง บริษัทในประเทศอินโดนีเซีย และ ให้คนต่างด้าวถือหุ้นได้ไม่เกิน 30%

พันธกรณี	การค้าบริการ	
	ไทย	ประเทศคู่ภาคี
		นอกจากนี้หุ้นส่วนผู้ถือหุ้นชาวอินโดนีเซียจะต้องมีใบอนุญาตขนส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ
		Cambodia : ผูกพันการขนส่งพลังงานและสินค้าอื่นทางท่อ (CPC 7131 และ 7139) ในโหมด 1 2 และ 3
		Philippines : ผูกพันการขนส่งทางท่อ (CPC 713) ในโหมด 2 และ 3 โดยคนต่างด้าวจะถือหุ้นได้ไม่เกิน 40%
THAI-FTAs		
Thailand-Australia มีผลใช้บังคับ 1 มกราคม 2548	ไม่มี	เปิดตลาดโดยไม่มีข้อจำกัด
Japan-Thailand มีผลใช้บังคับ 1 มกราคม 2550	ไม่มี	a) Transportation of fuels
		(a) transportation services of natural gas on a fee or contract basis ผูกพันการเปิดตลาดเฉพาะโหมด 2 และโหมด 3 โดยโหมด 3 จะมีเงื่อนไขในเรื่องจำนวนของใบอนุญาตประกอบกิจการ
		(b) transportation services of petroleum on a fee or contract basis ผูกพันการเปิดตลาดเฉพาะโหมด 2 และโหมด 3
		b) Transport of goods other than fuels ผูกพันการเปิดตลาดทั้ง 4 โหมด
Thailand-Chile มีผลใช้บังคับ 5 พฤศจิกายน 2558	ไม่มี	ไม่มี
Thailand-New Zealand มีผลใช้บังคับ 12 มีนาคม 2553		ผูกพันการเปิดตลาดในโหมด 1 2 และ 3
ASEAN+1		
ASEAN-China มีผลใช้บังคับ 1 กรกฎาคม 2550	ไม่มี	ไม่มี

พันธกรณี	การค้าบริการ	
	ไทย	ประเทศคู่ภาคี
ASEAN-Australia-New Zealand มีผลใช้บังคับ 12 มีนาคม 2553	ไม่มี	Australia ผูกพันการเปิด ตลาดในโหมด 1 2 และ 3 New Zealand ผูกพันการเปิด ตลาดในโหมด 1 2 และ 3
ASEAN-Korea มีผลใช้บังคับ 1 มิถุนายน 2552	ไม่มี	ผูกพันเฉพาะการขนส่งน้ำมัน โดย ไม่รวมถึงก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) โดยผูกพันการเปิดตลาดใน โหมด 3 และ โหมด 4 เฉพาะใน กรณีของ A. ผู้โอนย้ายภายในกิจการ Intra- corporate Transferees (ICT) B. ผู้มาเยือนทางธุรกิจ Business Visitors (BV) C. ผู้ขายบริการ Service Salespersons (SS) D. ผู้ให้บริการโดยมีสัญญาจ้าง Contractual Service Suppliers (CSS) ระยะเวลาการเข้ามาและกา รอยู่ในราชอาณาจักรให้เป็นไป ตามระยะเวลาตามสัญญาจ้าง โดย จะต้องไม่เกิน 1 ปี
ASEAN-India มีผลใช้บังคับ 1 กรกฎาคม 2558	ไม่มี	ไม่มี
MoU		
The ASEAN Memorandum of Understanding (MoU) on the Trans-ASEAN Gas Pipeline (TAGP)		

5. สถิติการใช้ประโยชน์จาก FTA ฉบับต่างๆ ไม่พบข้อมูล

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
สำนักเจรจาการค้าบริการและการลงทุน
กรกฎาคม 2561